Массо а мехкашкара пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гlалгlай обкома, Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 80 (8140). | ШИНАР, 25 апрель, 1972 шу. | 2 кеп. | Газет арадувла 1923 шера дена

Дакъхала хийла марксизм-ленинизм—масса-за а дийна бола интернациональни хьехам, империализмана духьал, социализми коммунизми котъяккхара тlехьа дерригача мехкий къахьегамхоша лоаттабеча къовсама байракх!

(КПСС ЦК Тlедехкамаш).

ЛЕНИНИЗМ—КОММУНИЗМ ХЬАЛЪЯРА СИЙЛАХЬ-БОККХА КХОЛЛАМА НИЗ

В. И. Ленин вай 102 шу дизара хотаеьча Москве хиннача торжественни заседане новкъоста Ф. Д. Кулакова яь доклад

Новкъостий!

Владимир Ильич Ленина цlи, цун вахар, гlулакх, хьехам вай революционни замах дlахада йоцш болаш дас. Ленински байракха кlал коммунизм хьалъеш доалл советски халкъ, цу байракха кlал lалашъе йоккхий организацаш хул социалистически содружество мехкашка. Ленински байракха кlал чlоагlагlа боржаш латт дуний халкъашта юкъера коммунистически болхлоий болам, кхераш йортакуйъаьлен антиимпериалистически къовсам. Ленинизм адамашна сийрлаболх lазанаха эксплуатацеха мукъабоалерга бола никъ, машари социальни прогресси бахьан долаш, коммунистически идеалаш котъякар духьа лоаттабеча къовсама никъ.

Вай мехка коммунисташа, дерригача къахьегамхоша торжественно белгалдоаккх В. И. Ленина вай 102 шу дизар. Из белгалдоаккх дуней массе мllнига миллионаш а миллионаш а болча къахьегама наха. Ленински денош чакхдоакх марксизма - ленинизма кердача вотаlонай, обществ...

Цхьан шера хlоззига дукхагlа ха яьннай КПСС XXIV съезд хинначул тlехьагlа. Хlьта тахан вайга аьла йиш я, городен юртен къахьегамхоша, партийни, советски, бахама организацеш, профсоюзаш, комсомольски, кхыча общественни организацеша боккхае беркатен болх баьб.

Из дар шлеагlча пятилетка кортера декхар кхоачашдара — халкъа вахара материальни культурни боарам социалистически деглаздара, цун эффективность лакхъяра, lилма - техническа прогресса, къахьегама овсарле сихагlа ойра лакхача темпай лорда тlа дакха дlбара тlадераздаь кхаьш чlоагlа опрагlдакха шу.

Из дар Советски Союза ленински арахьарча политика керда тодалан дакъа, КПСС XXIV съезд...

I. КПСС XXIV СЪЕЗДА РЕШЕНИШ КХОАЧАШЪЯР—ДЕРРИГАЧА ХАЛКЪА ГIУЛАКХ

Новкъостий!

II. СОВЕТСКИ АРАХЬАРЧА ПОЛИТИКА ЛЕНИНСКИ НИЪ

Новкъостий!

(Чаккхедаллар 2-ча агlо тlа).

ЛЕНИНИЗМ—КОММУНИЗМ ХЬАЛЪЯРА СИЙЛАХЬ-БОККХА КХОЛЛАМА НИЗ

(Чаккхдолар. Доладар 1-чу агlо тlа).

тlехьагlа дlаяхьа хала парте Центральни Комитетан Советски правительствас хьалха предложенеш карийна, боккхачу лаьча, вай машара программа шеаш хьахулаш дола дерриге а керттера [illegible] кхочуш йола предложенеш.

Тахан вайна шьра бlаргагу из баьхьан долаш дуней халкьашта юкьера гlулакхаш позитивни белгала хувцаленна хилар, шоаш кхоачашдича лаьттан тlара политически лоаттам тоабаларга дуьтаргдолча декхараш правительствай а, общественноста а теркам тlаозаре цlенх [illegible] хила. Дуней халкьашта юкьера [illegible] дикагlа [illegible] дlахьа дегlаахнятаре лоархlамера фактор а хиина дlаэттад машара хьакъехьа Советски lаьдало тlетlа лелаш гlулакх.

КПСС XXIV съезд тlа [illegible] бракхьара политика нийсь [illegible] нахуьнаш, вай мехко дерригlа дlакхайкаду империалистически агрессе дотаць цlераш дlайоаяра ше тlехьа хилар, дуней халкьашта юкьа моаллагlа а бокъо йоацаш белалеча гlулакхашта ше духьала хилар. Империалистически захватчикашта духьала, шоай лоlаме, кхьара тlаргlортам а боадаш, шоай гlулакхашта шоаш кьоастам бара йолча бокъонна тlехьа кьовсам лоаттабеш дола халкьаш хьаллацара мел эшар да а хьаь, хlанз деш а к Советски Союз.

Американски империализма лоаттаеча агрессена духьала чукьа доацаш мо майра леташ ду тlа Вьетнама турпалехча халкьа, Лаосен Камбоджен патриоташта дика гlо деш а цар гелоацаш а ба вай мохк. Американски военщина Вьетнаме леладаьча кердача зуламашта, ДРВ территоре тlа оаккхий хьасапе бомбаш еттара эхь кхайкадеш а йоккхача дозкенца из харцахьа лоархlаш а ба советски нах. Цlаккха а интернациональни барт-цхьоагlон принципашта тlера а ца йоалаш, Советски Союз хила а хинкьа, дlаьа йодача хана хург а я турпалехча Вьетнама. Индокитая дерригача патриотий фаргlув дьаллоаташ. Iаобий халкьий, цар Нарьала доала латтача гlоазарашта делаеча наьха мехкаш дlалуьцара политикана духьала лоаттабе ниеххан кьовсам а хьалоацаш я СССР.

Къамий-кортамукъален боленца вай барт-цхьоагlо йолаш хилар кlалхьа [illegible] эшаш да — Ленина [illegible] а ца формулировка енна а йолча принципаш тlа ба из. Цу принципашна хьаькхе а са, вай мехко агlорахьара чlоагlъю империалистически агрессе политикана хьинаре духьала латтача ерригача пачхьалкхелашшара барт-цхьоагlо. Советски Союзо шерра шоай доlаме хилар прогрессан новкъа доалача мехкашцара доттагlалле гlулакхаш. Дlадахача шера вай мехко лоархlамера договораш яь Египетаца, Индеца, Иракаца. Боккха политически лоархlам болаш документаш да уж. Цу мехкий халкьашца доттагlал а масса оагlорахьа цlаьи гlулакхаш леладелга а кхы дlаха а чlоагlдара тlадераьдаь, империализмана духьала, машар, къаман а социальни а паргlатонца тlехьа латтача дерригача низий позицеш чlоагlъяра гlо дергдолаш да уж.

Кхоккам кlаьабара дерригlа [illegible] дуней халкьашта юкьера кхоамме чlоагlъяра [illegible] гlулакхаш [illegible] паргlатонна [illegible] санна йолча лоархlамерча райойне чlоагlа машар lалашбелген шина [illegible] долаш хьатаре [illegible] гlулакхаш [illegible] гlадоялделеш [illegible] дикаха маlан долаш лерхl вай мехко.

Хlанз йиза бокъе а йолаш дуней йиш а дlадахача шера дикка йоккха прогресс хиина хилар. Хlанз укх сахьате европейски а дуней а общественноста а политически деятелий теркам чlоагlа тlаьхаш я Советски Союзан ФРГ-ней юкьерца. Польшаней ФРГ-ней юкьерча договорашта ратификаци яра проблема. Из проблема мишта кьаст хайча, ше хьахьокхаргла ФРГ моллагlча новкьа гlоргьа: е кхоккам кlаьдбаргеи Европе кхерамален чlоагlа система хьаенген гlоргьа, е цун халкъа а европейски кхыча халкьий а кхаьмн хьаштаца lo а тоlадеш, Европе хулаш йолча позитивни процессех ФРГ дlахоадае, из тlехьашка классе гlертача низашта из дlатlатеттача новкьа гlоргьа.

Вай тийша да, СССР-ай ФРГ-ней, Польшаней ФРГ-ней юкьера договораш а Малхбузехьарча Берлина хьакъехьара йиъ оагlорахьара соглашени а чlоагl а ейна чаккхьлар ерригача европейски пачхахьалкхений а халкьий а хьашташта, Европерча а дерригача дуней тlарча а машара хьаштаешта пайдене хургхилараш.

Европе чlоагlа машар хилийтара йола бlарчол долей конструктивни программа шийна чулоагlаш а укх шера январь бетта Варшавски Договора доакхашхой йолча пачхахьалкхений политически консультативни комитета совещание тlайийна декларации. Европерча кхерамален доцаш гlулакхаш леладара тешаме система шоашта тlехь хьае йиш хургйола керттерча принципаш хьаьттайнад цу тlа. Пачхахьалкхени машара европейски совещани вала хьалоацаче хана Советски Союзо а Варшавски Договора кхыча доакхашхоша а лерхlаш да цун историчукь хувцам хила йиш йолча долаша Европе дlахlоттаме [illegible].

Тайна массаьмехкашкьа а лаьттам чlа вах дуккхагlа теша бойгlа бlарчача мехкий а халкъий а вахара кьаргам гlоттарчуьм [illegible], доацо хlама а доахадеча тlема хила йиш яр а хила езар а алхха цхьа альтернатива хилар — бе-боккха общественни строй йола пачхахьалкхенаш шоайла машаре ваара принципаш леладелга. Уж ленински принципаш чlоагlа хьаллоаттаеш хила а хинна дlахо хург а я СССР.

Дуккхача капиталистически мехкашца боаранне гlулакхаш леладу вай мехко. Политика дуккхача хана [illegible] хьакхал цуна [illegible] вай [illegible] тиераштеп [illegible] Цунах беркат доал дерригача халкьашта, дунах пайда боал махка.

Съезд [illegible] тlехьагlа дlадахачи шера Советски Союзо лоархlамера а паьдане [illegible] договораш вай дуккхача капиталистически пачхахьалкхенашта доале латтача деятеллашца. Машаре хьаллоатталарда тlа капиталистически мехкашца гlулакхаш леладелга шерреш вай мехко [illegible] дуккхача мехкийи халкьнин хьаштаешта эшам а беш дарна барте гlоатта, шийи принципашта тlеда бувлаш из. Дуней халкьашта юкье чlоагlен дерагlен йола политика лелаю Советски Союзо — халкьий машар, кортамукъале, кхерамзле хьинаре лореяра политика, дуней халкьашта юкьера кхоккам ира гlерташ империализмо хьувладу гlулакхаш чlоагlа юхатохара политика. США-ерча вай гlулакхашта ларде ядараш а уж принципаш я.

Сийлахь-боккхача Ленина еллача цlаккха а гlоьаргйоацача лерда тlера ба Советски Союза арахьарча политика никъ а партеи пачхахьалкхенан дуней халкьашта юкье бу берриге йолх я. Вай парти — интернационалистий парти я. Империализмана духьала социальни а къамаш а кхы-lотъамах халкьаш мукьалахара тlехьа кьовсам лоаттаберий юкьарча гlулакхе советски халкьо шийгара юкьа хьоц дола дакъа лерхl вай халкьашта юкьерча вай политикаь. Белгала ца — бокъонна гlулакхаш лелаю интернационализм, дерригача дуней тlарча революционерашна практически, каддана барт-цхьоагlо хулга — да Ленина вайна лоьйкор. Цун васкеташ цlаккха тlера ва йоалаш ший балха тlехь кхоачашду КПСС.

Вай парте цlаккха хувца ца луш чlоагlаду дерригача вошал долча марксистско-ленински отряддашца цхьана гlулакхаш леладелга. 1969-ча шера хиннача дуней халкьашта юкьерча совещание идеяшцей выводашцей иййе а деш, КПСС лерригlен чlоагlен [illegible] коммунистически [illegible] дуней тlа [illegible] бара, цо хоадам боллаш кьовсам лоаттабу, цу принципашта мичча бесса а тlерааллара духьала, аьттехьарча а «аьрдехьарча» а ревизионизмана, националистически шовинизмана духьала.

Вахаро чlоагlа теша а йиш хьахьуккий коммунистически [illegible] юкьарча моастагlчоа — империализмана духьала, социализма сийлахьа хьеш чакхъяхара тlехьа цар лоаттабу кьовсам дикагlа хамахьа йоалаш лелаш хилар. Цо тешал дуь дуней халкьашта юкьера коммунистически [illegible] дуккха [illegible] бара [illegible] политически низа оргаломин яра, авангардия лоархlам кхы дlахо а лаккхлургхилара. Цо тешал ду [illegible] империализмана духьала, машара, къаман [illegible], социализма вахьанне кьовсам лоаттабеча дерригача низий фронт шергдергдолара чlоагlлургдолара.

* * *

Накъостий!

Советски халкьо а дуней революционни боламо а lалашдеш чlоагlа Ленина хамбе безаш гlулакх да цердача тайпара йоле марксистски парти — большевикий парти — хьаяр.

Болхлой класса, дерригача советски халкьа бахьча, lилманца коммунизма парти я КПСС. Цо шlена леладу Маркса, Энгельса, Ленина хьехамашта тешаме хилар, творчески догlа а кхуш кlаьакий а ю революционни теори. Цо кlоаргга тохкам а беш йоацах общественни дегlаахара тенденце, белгал а боахаш хьувттабу политически никъ, керттерча доххарийна тlалестам пленагlа вlаштlехьбаьккхаш хулийт дуккхача наьха болам.

Нахаца бувзамаш чlоагlа хиларца низ болаш я парти. Хlаьта дуккхача наьха болама низ телари из чlоагlа хулийтари парте леш дола марксистско-ленински кулгал да. Из пролетарски революце, социализм, коммунизм хьалъяра хувцалургдоаца закон да. Историс опыто бокъонца теша а деш хьахьекхад болхлой класса гlулакха, къахьегама наьха хьаштешта итта даттарал дезагlа ленински партеи цхьанкха хlама ца хилар.

Революце а социализми коммунизми хьалъяра а хlара этапе тlа — тlа дlахагlа нах кхотабеш, цар творчески хьинар лакъдеш, lалашмате доккхий декхараш кхоачашдара из хьинар тlадераьдеш хьайоагlа парти. Коммунизм хьалъеш доаллача халкьа исторически творчество браьраш ва-кхаьарга [illegible] [illegible] хlам а.

Советски общество дегlайоалара дамкъе хьалхашкахье болхача хlара гlаьно дlадех партейн организацешка [illegible] а балха боарен [illegible]. XXIV съездо белгалдаьккхача тайпара, вай хана а [illegible] укх [illegible] декхара [illegible] хила еза цу балха формаш методаш. Ерригlа парте къаьстта чlоагlа йоакхо гlулакх да шийн мугlараш дикагlа [illegible] могаргдолаш хулийтилга партейна кулга [illegible] партиина вахара ленински принципаш боарамаш чlоагlа лелаегга, [illegible] общество а организацешна упралени [illegible] хилар lалашделга.

XXIV съезд хинначул тlехьагlа, цун [illegible] Центральни Комитета социаманаш кхоачаш а деш, гlулакхаш малагlча дьал тlа дlахоагга, доала пачхахьалкхен, боахам, культура дешаш бехктоамагlа а мазшара а [illegible] шийн партейни организацеш. Эттара хьалха вай пленийн кхел кьоастаеш, къахьегамхошта коммунистически кхетам лугга кхоачашеш йолча къахьегама коллективашка беча политически организаторски балха дикагlа теркам лоаттабу партейни организацеша.

Партейни организацеш дерригlа дошlаш хlара коллектива дог лерхl. Дуккхача хьале, цунах тайна да балха тlехь барттар, дисциплина чlоагlа хилар, бокъонца долча новкъосталени лоаттlар вlаш хьалхехьа лаьа оттадар. Партейни организацей балха хlанз дукхагlа юкьа коллектива вахара хьаьехьара тайп-тайпара дешаш. Уж за производства эффективность лакъъелга а, административни боахамец кхетам баларе боле органически цхьана тарбеш леладелга а, къахьегашен вахарен хьалаш тоадара, дешар, культура, профессиональни говзал алахьара хьаькъехьара дешаш а.

Коммунистий эттаре хьалхара декхар да партеи правительстваи хьоалешаш [illegible] чlоагlа цу боалийташ вахаре чакхйоахилга, администраторе балха тlадьошам лоаттабар йолча бокъонна дуккхагlа пайда хулийтилга. Коммунисташта кара тешаме говз да бахча балнах хьинар шероа дlадоакхийташ хилар. Долаш дола кхоачашбоацараш практически тоаларца [illegible] политики [illegible].

Парте [illegible] балха [illegible] сага [illegible] КПСС ЦК XXIV съезда [illegible] четий док[illegible] белгалдаьккхадар, морально-политически гlулакхаш дика доахкаш советски вахара вай [illegible] социалистически укладо, общество дlадоха [illegible] бакъа, эттара хьалха партеи еш организацешна керттерча декхараш тlабераьдаь а тlаргlорта а беча идейни а кхетам балара балха дола хьаьшт.

Парте белгалдоах социализман [illegible] идеологически [illegible] нийбоа а тешанза бах а гlерташ, вошал дола социалистически пачхахьалкхенашта [illegible] пропаганда [illegible] политически демагогехи дага а хувцаш арадоахача тайп-тайпарча довнарехи. Антикоммунизмана духьала цlаккха тоам хургбоаца кьовсам лелабу вай парте, цо дуккхача нехи дlахоасийт социалистически обществах, советски вахарах, шийн чурча а арахьарча а политика керттерча декхарех дола бакъдар.

Коммунистически кхетам баларе гlулакх тоа а деш, партейни организацешна lилмае миноазамех кхеб дукха нах, царе кlоаргга кхетадайт боахам а культура а дакъе хьалхашца латта декхараш, къахьегамцара общественни эвлатьерацеш гlулакх сакхетаме хургдолаш lомабу. Коммунистически сакхетам дегlабоалабаракь дlакъовстае бола йоала цун цхьа оагlув а пролетарски интернационализмаи вошал социалистически Даьненно бераш боацаш чlоагlа мутlахьа хиларец уйланна советски нах хьалкхоабе. Дlаккхоа хамах шовинисча воча гlулакхашта духьала, вай строена хийра долча кхетамашта дуьхьала, буржуазни ревизионистски идеологена духьала принципиальни кьовсам а лоаттабеш хьалхьа советски сага доакхе нейда гlулакхаш.

Коммунизм хьалъеш доацаре, дуней тlа еренца латтача идеологически кьовсамо партейни организацешкара дlалех берриге коммунистам идейне гlулакхашта чlоагlа хилийтара дукхагlа терма тlайохийтилга, цхьо къахьегаме а политически а хьинар айделга. Парте члена цlе а лерхlаш а дакхагlа, ченхагlа, дакхагlа оба хьалха бола ленинни тlахьехам цхьаннхьа хlама тиш из дерийташ дерригlа дlаяхаьехьа цунам шийх хьахулаш да КПСС дерриге истори. Коммунист вахар — из да къахьегаме а, бага [illegible] вахаре а [illegible] веза [illegible] депутатий Советий роли лоархlами мамог[illegible] лахьбу парте. Хlанз цар болх тlа-тlа дукхагlа тlалоаттабу экономика, [illegible] лоархlамегlара декхараш кхоачалара, [illegible] культура [illegible] хьалъеча дерригача доакхошкара [illegible]. Парте дола йоакхо ю профсоюзаш, комсомол [illegible] дукха вай [illegible] гlача организацей болх дикагlа [illegible]. [illegible] хиннача СССР профсоюзий XV съезда [illegible] школа, хьовзам делабара школа, коммунизма школа я, яхаш, йола шийн роль [illegible] кхоачалара [illegible].

Накъостий!

Миллионаш болча хьалхагаца [illegible] кхетам чу [illegible] а дахь вlашагlтехад Ленина партеи, Ленина революцеи, Ленина коммунизми яха дешаш. lалашмате кlоаргача хьакъхьалерча ленински уйло сийрдаьякхха а вай турпалера седхане, сийлахьа тахане, сийрда кхоане. «Ленински хьакъхьала сийлахь-боккхий ваь, ленински дlайахача дего вай гарт дийна а долаш хьалатт парте гlулакхашца, — яхаш ва [illegible] Л. Н. Брежнев, [illegible] советски наха хатаво [illegible] дегардара боагlа а [illegible].— Ленински идеяш, Ленински [illegible] цlоагlаш, ленински [illegible] — из вlаккха а [illegible] тlахьаьргбоацаш хьаст да. Цу чура [illegible] вай [illegible] оптимизм, [illegible]».

Коммунистически парте кулгала, Ленина хьийхача новкъа, коммунизм хьалъяре [illegible] бlубейна кьахьегамхоь доаь советски халкь.

Дукхагlа хийла ленински Советски Союза Коммунистически парти — вай дерригача толамашта дезаш [illegible]!

Дукхагlа хийла [illegible] хьалъеш доала турпала советски халкь!

Дукхагlа хийла марксизм-ленинизм — дуней дийна [illegible] интернациональни [illegible], империализмана духьала, социализми коммунизми когашкара тlехьа [illegible] лоаттабеча кьовсамна байрака!

Дуккхача бlаьшеракашка дахалда сийлахь-боккхача Ленина цlе а гlулакх а!

(Ф. Д. Кулаков [illegible] тlехьа [illegible]).

ХАЛОНЕХ ЦА КХЕРАШ

lаламо лакха хьувкьам кхоьара ца ца йоалийтаж хьабоагlа укх гlаххьарча шерашка Шалъа района «Южный» совхоза сом кхоберош. Укх шера хиннача lаьно а дукха ше дир соммий гаьнашта. Бокъонца гуш я из баьхьан долаш къахьегамхошта тlаьтта халонаш. Планагlа лархlачул дукхагlа болх бе беза, соммий гаьнаш ца йоайтара лоаттабергболча кьовсаме, лархlачул совгlа эшаргдолча боахама ядолшиштараш, цхьабола доахам.

Ваьла гlулакх мишта доле а халонех бlу ца кьожабеш хьабоагlа совхоза къахьегамхой.

Лаккхача тешнаца дlадолалаьа боахаме бlаьстан балхаш. 640 гектар йолча соммий беша гаьнашта хулача хазарантех ухлам деча хlамаштех духьал шолхаш етташ, царна обработка еш ба сом лелабераш. lай вамалахь дика ремонт а ях тоаль 10 опрыскиватель я цу боахаме. Йеш норма тlеххоачашьярца хlамале белгалбаьнна дика опыт йола трактористаш Темирбулатов Шамхан, Исмаилов Зелимхан, Шамилев Гелани.

Дисковани еш латт хьалхе а аьха хиннача гаьнашта юкьерча лаьтта йоакьошта. Штампашта кlир отташ, дlадахача шера деш гаьнаш тlа йиса йокъаенна листаш дlайоахаш ба цкьабараш. Уж дерриге балхаш соммий гаьнаш на талхийтараш шелало оттадьча lазанах кlалхарьяьхарна деш да къахьегамхоша.

Специалисташта тучадаьннад теплант вола соммий гаьнаш шоаш на йоаш кlалхарьяьннаде а цар хьувкьам лургбоанила. Хlаьта боахама къахьегамхоша укх шера 150 эзар сома цlена пайда бе лерхl. Тlаккха мишта хургдаьгl боахама хьал? Мишта кхоачашдергда шоаш лархlар?

Дукха уйла йор шелало хаьл ше меттоетадара йорда реворваш, кхаьхьаш лехаш. Тlеххьара боахама специалисташа лархlар шелало йоаль хиннача 100 гектара тlа шекара свекла дlае. Из культура кхееш хlабода мах лоха бе, цудухьа цу гlулакхо торо хулийтаргья хила мега ше меттоотталарьл совгlа пайда баькха а.

Лоархlамеча дагlа тlа даьккхад укхаьц баьцаладарш кхедара гlулакх а. Хlамадехьа дlабийна баьнцай доаш. Дика тlаьхьий паринкашка помидорий рассада а. Укх денешка хlае йолаергьа уж кхашка. Уж дlаюоргьар боахаме дикагlа йола баьцаладараш доладер Касиров Хасмукьамад ва. Хьахара шу даь из хехаш, цхьадола баьцаладараш кхедеш йола. Цудухьа хlара шера баьцаладарий лакха хьувкьам чубаьхь цо.

Консервни промышленноста лархlа йола горох дlайийна баьннаь Моллаев Ваньди. 130 гектара тlа йийнай из. Из дlаера хьисапах ала догlа. Цхьатарра йоккхача майда тlа дlайийча, ерригаа а кхаьча а кхаьче цхьан участке из чуйийна дlалехьа шолагlча участке lо а догаш дукха йоаь горох. Цудухьа укх шера, опыто хьеххача бесса — хlара участке тайп-тайпарча хилашка йийнай цу культура.

Къаьстта теркам лоаттабу совхоза кулакхоца хьайбашта ца эшша доаллар lалашдара а.

Духьаьлъвотта халонаш эша а ец шоай ниц дlакхоачар до лаьхlад совхоза къахьегамхоша ийсалгlча пятилетка шоллагlча шера лаьлла социалистически декхараш толамца кхоачашдара. Из хургда СССР 50 шу дизара цlой дездеш цар ду совгlат.

С. ДОШХАИЛОЕВ.

БИЪ БЕТТА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

Бlаьстан цlейна — Цхьоалагlча майка сийлонца къахьакара хьакьегама вlаlе а этта шера социалистически ихь йоржаьй «Чечингсельстрой» треста Грозненски аьшкбетона конструкцей завода цlехий коллективаша. Цу яхье укх шера хьалхара моттиг лелаю Фурсенко Иван Павловичи керте латтача аьшкбетона изделеш арахецача цеха коллективо. Цеха болхлоша арахеца промышленни, граждански гlишлошта эша аьшкбетона пиллаш вай республике гlишлош хьалъеча дуккхача моттигашка дlаюхоа. Уж дукхагlен дикагlен хилийтара даим кьовсам лоаттабу цар. Цудухьа деттара денга дикагlа хул цеха коллективо доала толамаш. Ер шу леладеча дена планагlа лархlачул совгlа ца еохийний 57 эзар сома маьха аьшкбетона изделеш.

Из бахьан долаш товарни продукци арахецара биъ бетта план 17-ча апреле кхоачашъяьй цеха болхлоша. Укх юкедисча деношка тlабоагlача бетта чотах цар арахецаргья 60—65 эзар сома маьха товарни продукци. Из цар Цхьоалагlча майна хилийта дерlа къахьегама совгlат да.

Шин-шерlа хьахиннаяш уж къахьегама толамаш. Цул шоттера бахьан да цеха кулгалхоша, партейний профсоюзни организацеша цеха коллектива болх шоттемца вlаштlехьбаккхар. Социалистически яхье лакинача бригадаша, сменаша хьалача толамий хlара денна ттоеаш ю. Пятилеткие бригадараш, мастераш вlашагlа а теха карагlайбинараш, дикагlйолча бригадай толамагlйола опыт хlайоаьйт. Шийдешнаша кхоачашбоацараш дуьц. Уж дlа а даьа бола тоабара хьала йола мероприятеш белгалйоах. Уж мишта кхоачашъю хьежаш тlа хьожаш лоаттабу. Цудухьа хlара дийнахь хьамагlа 2300 кубически метр аьшкбетона изделеш арахеца езача цеха коллектив арахецар а 2700 — 2800 кубически метр аьшкбетона изделеш. Социалистически яхье хьалхара моттиг дlалаьцача сменана а бригадана хьежаю карара вlара тела вlе, вьццел делкьийга дуьче хlамех ег мера ахча доа хьалха латтача коллектива болхлоша, бокь кхыча предприяте фондера ду.

Хlаьча балхашта механизаци, автоматизаци яра а доккха новкьостал ду къахьегама оаскьле дакхьара. Хьаьха хlадахача шерашка хохо хьоду мел кхьа материалаш болхлоша кулгаара хьакхадьа эшаш яр. Цу гlулакха дукха болх баь за дакъе йохара, оьсапе хилийтанар беш бола башх. Из бола аттане башхара дукха творчески хьалъюйтар дукха болхлоша, инженерно-технически белхлоша. Цу гlулакха тlегlьюбевтийна [illegible] рационализатораш, [illegible] нахар. Хlанз механизаци [illegible] кхарча материалаш. Цудухьа дийна [illegible] балха ха, производства [illegible] къахьегама оаскале. Хlанз [illegible] оттадаш [illegible]. Из болх бе лелаелча [illegible] цу участкара къахьегама оаскале, [illegible] аьшкбетона изделеш [illegible].

Укх [illegible] коллективо кийтью продукци хьаьагlа хилийтара а чlоагlа йоакхо ю цуна. Хlара итт дийнахь продукци [illegible]. Цу балха тlа [illegible] дlадахара [illegible] арахецачер опыт шерра [illegible]. Цога дукха предложенеш тел арахеца продукци [illegible] тlадоаль а. Мишта [illegible] укх тlеххьарча хана [illegible] цехе арахйийча продукцена [illegible].

Цеха коллективо [illegible] лоархlам болаш гlулакх да материалашта [illegible] бола кхетамна вlаргlехьайоахилар. Цу лоархlамерча участка [illegible]. Дlадахача шера а тlехьа укхт а из лелаеш дlатеха [illegible]. Шоашта [illegible] укх дlатоливлахь [illegible]. Хlанз хlара [illegible] продукци [illegible]. Аьшкбетона изделеш хьаеча дlаухийташ хиннача арматура кусокаш хьалагlа дlахлурсар, хlаьна уж хетта а тетташ продукци [illegible] дlаухийт. Из бахьан долаш шера [illegible]. Арахецача продукци дlа [illegible] укх шера цеха коллективо пачхахьалкхена [illegible] совгlа [illegible].

[illegible] коммунистически субботнике [illegible]. [illegible] 80 кубически метр аьшкбетона изделеш арахеца езача арахийцар 89 кубически метр изделеш. Коммунистически субботнике цкъа [illegible] хилар цеха берриге болхлой. Сменагlа болх беш бригадаша [illegible] бlаь перде гаьнаш хlоттаре, [illegible] дlакоагlае моттиге. Цул совгlа дукха балхаш дир цар гаьнашта, помещенешта хlоттор тоаеш, бесаретехьашка, завода йоа, цул тоа хиера улламаш цlенъеш. Шоай давкхал масеста бlаь сом аьле цхьаьлетка фонда юкьедаьхьар.

Хьинаре къахьегамах [illegible] Хамилов Айвада [illegible] арматурщикий бригада Сагаев Джолад Изилхаха, [illegible] цара латт бетонщикий бригада. Цеха болхлошта хьалхар е толам хlаьра сменагlа нормаш 125 — 130 процент кхоачашъеш вермонщика Трушкин Ивана, арматурщикаша Рыльщиков Юра, Шамилев Николая, бетонщикоша Албастоев Велаге, Дашуев lамарчиш, Мунсиев Айнаша: кхы дукхабар а. Хlаьнехьа шера хlапе декхар тlеххоачашъеш цуй бора бетта дахьаш.

Б. КОСТОЕВ.

СУРТА ТlА: (аьрдехьа) цеха начальник И. Фурсенко дlахоадийтам да Дж. Сагаев керте латтача бригадан балха толамаш.

И. ЯЛИЕВА сурт.

ХИМИКИЙ ГlУЛАКХАШ

Ийсалгlча пятилетка шоллагlча шера Нохч-Гlалгlай химически завода коллективо мишта къахьег хьахьоккхаш йола массех цифр йоаллаергья вай. 116 эзар сома продукцена реализаци йир заводо хьалхарча кварталe.

Москве, Ленинграде, Риге, Таллине, Сибарегlе, Средни Азе, кхыча моттигашка дlакхоач завода продукци, хlаьта из наха раьза болаш дlа а лийо. Уж раьза хилар дешний укх тlеххьарча массехк шера ийй продукцена цо рекламаци ца нийсалга. Ийнашта хьекхача, кхыча сийрдача басара союгlа кхалнаха цlагlа из хиача мегаргйоаца хlамаш йотта, цlенъю порошокаш, пасташ, машений тормозашта эша доачаш, «Грознефть» объединене бурувлеттараша пайда ийбу «КССБ» яха реагенташ, Серноводскерчеи Ачалкхерчеи минеральни хиш деча заводаша льахlа ах дитр йола шушаш, консервни заводашта — кхо зовод йола балхаш арахец заводе.

Заводе шерра йоржадьй социалистически яхь lомаю хьалхалаттарий опыт, рационализаторий изобретателий йола тоабара хьаддана йоакхо ю. Балха оасарле айдра, арахеца продукци дикагlа хилийтара химикаша реконструкци ю цехашта, балха процессашта автоматизаци механизаци ю.

Масала, дукха за йоаццаш шушаш еча хеха производства шоллагlча агlалана реконструкци яр йиш хилийтар шушаш шоза дукхагlа арахеца. Дукха балхаш даьд цу лаькъе олиф деча цеха реконструкци еш а. Укх квартале уж балхаш дизад чаккхаьа дарийад. Фу пайда белар цу гlулакхо? Арахецаш йола басарашта оцкlай пигменташ шоза алсамьяьнай, хlаьта цунга хьежжа дукхагlа хургда укхаза хьаду сийрда басараш а. Масала, 1971 шерчул хlанз дукхагlа сийрда басараш арахйоаргда заводе. Цу гlулакхо дизагlа lалашдеча наьха хьаштараш, пайда бергба производства.

Цу тайпара чакхйоаха реконструкци алхха арахеца продукци алсамъяхилара тlаерзаь lец: дуккхаш балхаш ду заводе къахьегама хьалаш аттача дахара, болхлой хьалхцlено дерадра. Кьилбаседа Кавказе аттара хьалха завода олиф деча хехе оттаьй, хlанз карадерзаеш йола олиф деш цех дlакъеста зене газаш йоагlаеш йола установка. Из хьалъяро цеха, завода территоре болхлой хьахцlено дераргал совгlа завода гонахьа лача моттигашта йо а lаьлдергда.

Массаза укх сацма хlанз дол дьайна, терканцеш а шоай йиш дlахоачар дош а хийнад заводе продукци дикал айдра.

— Из дага ца дяллашта кхуар кха сахьат а хиндлам кха, — йоах коммунистически къахьегамашпlи яккхара кьовсам лоаттабеш басараш деча шолагlча цеха начальника Парагульгов Мажмуда. — Продукци дикал лакхьяра дукха ма эший: лакха технологи, дикагlйола машенаш, квалифицированни болхлой, шортта йедаш.

Цу тайпара хьалеш долаш да ала йиш яц тахан Нохч-Гlалгlай химически завода, бакъда, ер цу чаккхаеюнехьа ГОСТ-ах продукци арахецаргйолаш-м а ма лейга. Цу гlулакха оарцагlйоаькха нхьадола хlайлам ловд. Йоалх хургйолаш гlулакх вlашерlехьадаккхаш, болхлой квалификаци дlаьакхьаш ба уж хlано.

— Укх тахтарча шерашка вай мехка дикагlйолча продукцеш шоха дакха бараш ба уха хоал бала.

Мехтса гlулакхош да тахан химически заводе, уж дика де ало могаргда цу хьинаоца, цу уйлаш цар дlахо а къахьеге.

З. [illegible].

ДИКА ХЬУВКЪАМ КХЕБАРА

Лоамая районашка дика хьункъаш лакха пайда луш культура я тхьамка. Юрта боахама кхыйола культураш кхеерашта сайна бехктокхаме хӀа тӀакхаьчай хӀана тхьамка леладерашта а. Беррига шоай теркам тхьамкаи рассада кхеара тӀабахийта къахьегаш ба уж укх деношка. «Дика рассада — лакха хьувкъам», — цу дешашта бу цар болх.

Тхьамка рассада хаинахьа кхоадах тийша да из дикагӀа йолча агротехнически хашаша дӀаев. ХӀаьта цу гӀулакхаш бувзам болаш ба хургбола хьувкъам а. Из дика кхетадеш ба Советски района «Керда вахар» колхозе шоллагӀча бригада йокха балха опыт йола тхьамка леладераш.

ДӀадахача шерашка кийсдича дикка шераргга укх шера тхьамка дӀадувргдола кхаш цу бригаде. Масала, Лакха-Варанды юрта итт гектара тӀех Сюжи юрта пхе гектара тӀех дӀаювргъя из технически культура. Цунца ихьан дегӀабенаб тхьамка рассада [illegible] а.

Лакха-Варанды юрта тхьамка кхеделча звенона кулгалдеш я Шабазова Хава. Массехк шу да из тхьамка кхедеш йола а. Звенона керте латта а. Из культура кхиаьй йокха балха опыт Іоаьлй по. Цхьаьна шерагара шерага лакхлуш бе тхьамка хьувкъам.

Хамас кулгалдеча звено дӀадахача шера кийтта хинналле укх шера тхьо парник а тхьамка рассада кхеара дӀаштӀехьадика. ХӀаьта дига дӀаде кийчдь кхиа тхьамка гӀи деррига а цхьоалагӀча класса кондицегӀа хар. Тхьамка рассада кхеара технологе бокъонаша дӀалеххача тайпара тайп-тайпара минеральни, органически удобренеш а йоккаш кийтдьача латта алхагӀча масте дӀалийра парникашка тхьамка гӀи. Хьалхе а хьача йоакхонга хьожжа кхьатара дика тӀаьлар тхьамка рассада.

Тхьамка рассада дӀаера парникаш [illegible] кийча еш тхьаьста дика цӀенкийгар дукха ха боалцаш юртара бархӀшера школа чаккхьакхача къонача мехкараша Вайтулаева Самарата. Багиранова Бедисата, Кадиева Малийкас, Хутаева Маусас, Улубаева Зулпата. Иня, хьанар кхо ца деш, шоаш ца кхетар шоай кулгалхочуга хоатташ лакха къахьегама толамаш доахаш болх бир цар. Лоҳьиц цар шоай къахьегама опсара дӀана тӀаьлинача рассадана хий тохаш, удобренеш йоккаш, кхыдола балхаш деш а.

Шабазова звено санна лакха кондинк йолча гина дӀайнйов парникаш Сюжи юртарча Магомадова Падас кулгалдеча звеное а. ШийттлагӀча марте баьлар уж итт парника чу гӀи дӀалийна. Тхьамка гӀи дӀадера Лакха-Варанды юртарча звенойла тӀехьабисабале а, дика тӀаьлинай тхьамка рассада Падас кулгалдеча звеной парникашка а. ХӀана цу звенерча Адамова Кхокха, Исрайлова Пия, Ахмадова Айшат парникашкарча рассадана васар деш ба.

Дика кийчдаьд бригаде тхьамка рассада хӀаера латта. Йалй парторгашка хьежжа органически, минеральни удобренеш а аьха юха аьхар хьалха эзба аьха хиица латта, цул тӀехьагӀа малха а баьккха культиваци йир. Тхьамка гӀи дӀадера, Ласаср лава, латта кӀаьлдара кхы а икъа культиваци ергъя. Уж балхаш деш лакха хьоккхамаш доакхаш къахьийгаш трактористе Расаев Іаьлас.

Советски Социалистически Республикай Союз хьаль 50 шу дузача денца лаккхача толамашца пакъабахаро, «Керда вахар» колхоза тхьамка леладераша социалистически декхар тӀалийцад хӀара гектара тӀара юкъера лаьрхӀача шийтта-шийтта центнер лакхача сортах йола тхьамка чу а ийца, план 150 центнер йолча паччахьалкхенга 180 центнер тхьамка дохка.

Колхоза шоллагӀча бригада тхьамка леладераша хӀана санна хьунаре, хьанала дӀахо йолача хана а къахьеге шекъ яц цар шоаш тӀалийна социалистически декхараш толамца кховчашдерг хилара.

М. ХАМАТКАНОВ.

Грозненски «Нефтехимзапчасть» заводе дукха болхлой ба бегь бетта декхар кхоачаш а дий тӀабоагӀача бетта чотах къахьегаш. Царех ба слесараш Болдырев Александр, Ахмаров Кюра, токарь Гаушенко Александр, кхы дуккхаберш я. Юкъера лаьрхӀача смена нормаш 130—140 процент кхоачашъю царех хӀаране.

СУРТА ТӀА: болх беш ва слесарь-сборщик К. Ахмаров.

И. ПЛИЕВА сурт.

Грозненски «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни завода цехашта юкъерча яьа укх шера хьалхара моттиг дӀахецаш тормозни барабанаш прахецача цеха коллективо. Хьалхарча квартала планал совгӀа цо арахийцар 33,4 эзар сома мах болча товарни продукци. Лоадалийтад уж хьокхамаш укх бетта а. Хьалхарча ах бетта задани дикка тӀехкхоачашъяьй. Белгалбаьнна дика къахьегаш ба шига токараш коммунистически къахьегама ударникаш Ломнакаев Мовлади, Гандалоев Махьмад, наладчик Арунов Альберт, станочникаш Фарафонова Валентина, Масаева Бака, кхы дуккхаберш я. Шоай смена нормаш 140 — 150 процент кхоачашъю цар.

СУРТА ТӀА: болх беш ва токарь М. Ломнакаев.

И. ПЛИЕВА сурт.

Бьччча васкеташ кхоачашдеш

«Красный молот» завода [illegible] коммунистически кхетам балара чӀоагӀа ъттув боалийташ я «КПСС XXIV съезда решенеш — кхоачашергга» яхача дроазагӀа чакхйоаккхаш йола Ерригсоюзни Ленински зачет.

Из лоархӀаме гӀулакх хьаллахьа шоашера хьинарь хьоккхаш гойташ къахьегаш ва тха предприятера аиъ бӀаь кагирхо. Царна юкъе ва кхо бӀаь ВЛКСМ член.

«ВЛКСМ эттара лоархӀаме декхар да, — аьнна комсомола XVI съезда резолюце тӀа, — ленински васкеташта тешаме болаш кагирхой хьалкхебелга, комсомольцашта, кагийча нахах мехкараштан марксистско-ленински теори творчески Іомаяра новкъостал делга, общественни вахара гӀулакхий классови хьисап де ховлга Іалашделга, массе оагӀонгахьара кийчбенна, перте гӀуляххан коммунизма котагох бахьан деналеи шоаш кхо на боши боли къовсамхой сьина нах хьалкхебелга».

Ленин вах 102 шу дузача денна накъаболхача хана дӀахьош йола Ленински зачете кхоалагӀа этап КПСС XXIV съезд хиннача тӀехьагӀа чакхдаьннача шера карагӀдийннача дикача гӀуллакхий итогаш юкъеш хиларца белгала я.

СССР хьаль 50 шу дузача юбилея сийна завода 200 комсомолец къахьегама вахте эттав. Царех хӀаране шоай смена заданеш 130—140 процент кхоачашъяьй. ХӀара шоллагӀча технически тӀахьожаш ца лоаттабеш дӀалу шие хьаеш йола продукци. ВЛКСМ член волча 80 болхлочо «Коммунистически къахьегама ударник» яха цӀи дедаю. ХӀаьта юхебисачарех дуккагӀбараша из цӀи яккхара къовсам лоаттабу. Социалистически яьа дикагӀа дола толамаш доах механически цехерча [illegible], токараша Лабазанов Хьасейн Пономаренко Николай, № 8 йолча цехерча Шамсудинов Рамзан Пезванов Петрек, № 5 йолча цехерча электросварщикаш Загиев Хас-Мохьмадек Дронов Генадий, котельщика Гальченко Анатоле.

Болх дикагӀа дӀаштӀехьбинхар дукха № 2 йолча цеха комсомольцаша Ильясов Сурхой Пономаренко Николай тайп-тайпарча станокаш тӀа болх бе Іемаб. ХӀана царц хӀаранар йиъ тайпарча станока тӀа къахьега могаш ва.

Цхьа тоне болаг лоаладеча хана 705 киловатт-сахьат электроэнерги йоаг еза, хӀаьта хӀамаи кхомбара чӀоагӀа тӀакхуш йолча болга лоаладеча цехерча Ярнун Екатеринас тони из продукци кийчъеш йоаю электроэнерги 80 киловатт-сахьат кӀезигагӀа я.

«Красный молот» заводерча хӀара комсомолцара кагирхоарал къахьегама обсарле дика лакхаьаьцар къахьийта да е хиина дӀаеттар коммунистически субботник. Цу дийнахь 78 эзар сома мах болча продукци арахийцар лаьрхӀадар цар, хӀаьта кийчъяр 77 эзар сома мах болча яр.

[illegible] гӀеи къахьегилга, Ленина мехкара къахьегилга, — цу девизагӀа болх беш ва да хӀара комсомолецаш кагирхой.

В. ДОРОШЕВ,
ВЛКСМ заводскей комитета секретара заместитель.

А. Т. КОНЕВНА НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Потребительски кооперацие системе йӀаьхача хана, беркате болх барах а вузча дийнахь дена кхоаттъа шу дизарца дувзаденна а Нохч-ГӀалгӀай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла Конев Алексей Тимофеевича — Нохч-ГӀалгӀай АССР Шелковской районни потребительски общества столове производства заведующега.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума [redacted] Г. СИЛОКИН.

г. Грозный, 1972 ш.
10 апрель.

Общественни порядок лораеш

ДИКАГӀЧАРЕХ ЦАІ

Бийса. Юрт тхьайса ула. Аллха цхьан шІагӀара, кор хийра долча гІолда, цьаткъа хоту электрически лампа сердая. Юрта нел бахана наха цштта ха яххалца балха тӀа хьевуд вар цхьа участкови инспектор, милице зӀамагӀвола лейтенант Бимиев Іаддалий Хасбулатмарр шоццалгӀа хоп. Сецца дӀа а болалу, бийса яххалца чакх а балац цун болх. Республика Грозненски района Пролетарское яхача юрта бахача цаха сий ду цун. Шоай 2-гӀа шурий совхоз общественни порядок тӀехлия йолаш хилийта гӀерт из. ХӀаьта на де укх массаьц шера цун дӀаштӀехьа е доал.

Совхоза территоре тӀа цхьенкха зулам диленар 1971 шера цу шай гӀулакх дика дӀаштӀехьалихкхар баьхан доаш. Социалистически яьа итогегӀа. Советски милице кӀей тӀакхочаш — 54 шу дузаш, Хасбулатна Нохч-ГӀалгӀай АССР МВД Сийлен доска тӀа яьяхкар, «Нохч-ГӀалгӀай АССР МВД дикагӀвола участкови инспектор» яхе цӀи елар цунна.

Иштта дика толамаш цӀаьхха дахьадаш Хасбулатс. ГӀулакх доладаш воацача сага цкъарчоа хетарца цун болх хала бац, аьнна. Цхьабакъда, из хьалхарча юкъера хетадур мара дац. Цунца е наб йоалеш, сахьтъулаш, сацуаш йоаха бийоаш, зуламхой лушар.

ЦӀаьхха баьнабац Хасбулатой толам. 1966 шера ВЛКСМ райкома путевкагӀа органашка балха хьожавир. Чурча гӀулакхий Старопромысловски отдела кулгалхошта сихха теркалейр Бимиева дика наь йола оагӀоцаш балха тӀа делал, махаца гӀулакх, эрь-аьнца долаш хилар. Дукха ха ялаьлехьа Грозненски РОВД участкови инспекторадла хьажаву Хасбулат. Балха участок йоккаш да Бимиева. Ше болх бе дӀаволлаьенначахьалхарча деношке а дена шийла гонахьа кхотабу цо общественноста вишаш: дружинникаш, штате болца участкови инспекторен. ХӀара Хасбулатой участке 40 дружинник ва. Цун балха [illegible] шурий совхоза парткома секретарь ков. Дербенева Ирина Васильевнас. Пролетарски юртсовета председатела ков. Дераева Мухтар Имагомадовича, Пролетарски юртарча № 1 йолча школа директора ков. Бритикова Нина Сергеевнас, дуккхача цхьамчар.

Участкови инспекторо къахьетта уйла тӀайоххийт кхувш боагӀараш-та юкъе зуламаш де хьадийтараш общественни порядок ца телхадийтараш. Бераш дукхадеза Хасбулатйиа, цудухьа уж а тӀера да цунна. Кест — кеста вул Хасбулат школе. Вер аьхьаьа ца а доалийтац хӀарапеца дег чу кхоачавергвола «дӀоагӀилга» кородоагӀа Бимиев. Даим общественни порядок телхаеш — корта боло малар мелаш, школьни порядкаш телхадеш вар кхелета Г. Школа дӀа и класса «Электроприбор» заводе балха ваьр из. Общественни порядок телхараш участкови инспектора дааца чувелла пхийтта яьр цхийтта бераш дайнххар цо. Арахьаьнначул тӀехьагӀа юха а харцахьа лела велар из. Дег тӀера хьаьна де лаьрхӀар цунца Бимиев. Цу кӀаьнках сег хургва аьнна хетар цунна, хӀана аьнча къахьегам дукхабезаш къоначча шийна новкъостал дешер вар из. ЛаьрхӀиэн гучаьхье, хьаьна вилар цуьрна юкъе. Цар дийцар фуд хар вайна баьшке доархӀам йолаш а дар. Цхьабакъда, цул тӀехьагӀа эзнита сег цуьцанаьр, бийрь волия производственни а, хицца дӀаэттар из. Ше ваьгача къама доалача цу берзатна цу участкови инспектора Бимиевиц шийна балха маьӀан.

Бимиев Хасбулатой, [illegible] дола 2 ваьгӀа да. [illegible] юкъе: къахьетта кхерамо зуламаш хьогучадахарая тайпаш [illegible] премех, художественно самодеятельносте дакъа лаьцарех Нохч-ГӀалгӀай АССР МВД-ас шийна Сийлен грамота е, шин шера дӀаяьнта республика МВД Сийлен доска тӀа хьалтоха дай цун сурт.

[illegible]

МИЛИЦЕ ГӀУЛАКХАШ

[illegible]

Зуламхо хьалохаче лоаьнача шийна гӀулакх дикаа кхоачашдеш, инициатива болаш, хӀамах санхуаш хилерах Нохч-ГӀалгӀай АССР МВД приказагӀа ахча преми енннай милиице лейтенанта Тахаев Бехьаудина Вахибне.

* * *

Грозненски района Чечен-Оаьл яхача юртарча гражданина Д. квартирера бархъаш дукха ахчан дихьадар лочкъдаь. Яйхача квартире дӀацхьавчав гурча гӀулакхий отдела болхлой группана гучаьваланзар, зулам [illegible] юкъе ца юташ дӀанаха хилар. Къаьл гучаьдаьккхарка тӀадлкдар Грозненски РОВД уголовни розыска [illegible] инспектора милице майора С. Т. Лутаев Дунигон яха зулам даь нахьа сег хьа а леха, гучаваьккхар цо. Лоачкъаьтийна кхалсага хӀамаш хьа а леха юха дӀаенкй.

* * *

Укх [illegible] [illegible]

[illegible] Ленински [illegible] Халадова Д. Х. Халадовнера А. А. Гонянши барказ дьица зулам хьагучаьвахача сихха оарагӀволарах, инициатива болаш хӀама лахьзиш хилерах.

* * *

Мотокомбинатера бедаь корта Ангай аьица хьал хилар Петропавловски шоссе тӀарча ГАИ постага. Ваьхьа тӀаьхьоца доатторбеча дивизиона инспектора милице воккхагӀвола сержанта И. М. Матрашинни Ленински РОВД милиционера милице сержанта А. Т. [illegible] деррагӀа тӀа а кхийна, хьалаьцар из. ХӀана уголовни бехктокхаме оаьш из хьалаьцо.

Республика чурча гӀулакхий министра приказагӀа из. И. М. Матрашинни А. Т. Маладоевен ахча преми еннай сихха оарагӀа а бьнна зулам хьалаьцарах.

Д. БОРИСОВ.

Хьалха латтача бригаде

Карабулакски бурувтохара бахий управлене юкъе дикагӀчарех лоархӀаш я мастер Буниев Валентин Верламович керте латта бригада. ДӀадахача шера план хьажа дукха хьалха кхоачаш а ца укх шера а толамца къахьег цо. ТӀехкхоачашъяь бурувтохара хьалхарча квартала задани. Укх шера планагӀа 2180 метр бурув тоха мара ца дезача 3632 метр бурув тоха декхар тӀалийцад бурувдеттараша. Коммунистически къахьегама сийлен цӀи лелачча бригада болхлой дош чӀоагӀа да. Къахьегама овсарле лакхъярца, бурувтохача дӀабода нах лоабарга дагалаца кхыча бригадашта хьокхам телаш хьайоегӀа цо. Укх шера тха управлене бригадашта юкъе эггара хьалха цунна елар «Грознефть» объединене дикагӀйола бурувдетта бригада яха сийлен цӀи.

ХӀанз № 7 йолча скважинана бурувтохаш я из, проектагӀа цунна тоха деза бурув 4600 метр да. ДӀадахача шера иттлагӀча августе бурув тоха йоласар цунна бригада. Юхьанца дена 923 метр бурув тоххалц турбинни способагӀа болх бир цо, дӀахо бурувтохар роторни способагӀа. Из дувзаденнадар бурувтохара хьалаш чоалханегӀа хиларца. Турбинни способагӀа бурувтохача хана бурувдеттараша пайда ийцар укх бурильни инструментех: 295 миллиметр долча остех, шиц тайпара йолча турбобурех, утяжеления бурильни турбех, стабилизаторех, 140 миллиметр диаметр йолча бурильни турбех кхычох. Цу хана остана тӀалатта иш 2 тоннагара 5 тоннага кхаччалца бар. ДӀайохийташ хиина промывочни ковчал секунда лаьрхӀача 54 метр яр. Маркхал ара ца тувсийтара 80—120 атмосфер [illegible] тӀаоаттабара цунна. Лоабата маркхала хан-ханнахьа обработка йора химически реагенташца, утяжелени йора маркхала гематитаца, маркхал дикагӀа хилийтара хроматаш еттар, кхетта кх. дӀ.

Роторни способагӀа бурувтохача хана а цу лакхе белгалъяьча инструментех пайда ийбир, турбобураш юкъе а йоацаш. 1463 метр бурув кӀоаргденначул тӀехьагӀа 4 метр кӀоарга расширитель оттайир. Цул тӀехьагӀа трехшарошечни осташца бурувтоха доладир цига. Бурувтохара болх дика дӀабодар бурувдеттарий беккагӀа а доацаш цхьа хатар иккха боли бе йиш йоацаш иттех дийнахь дата бийза мара. Цул бахьен дар ханнахьа обсадни турбаш хьа ца кхачар. Уж хьаккхьачул тӀехьагӀа царна цементаш а яь 299 миллиметрови обсадни технически колонна 2061 метр кӀоаргача скважине Іочукхийтар. Скважина тӀехе шин перевентарца чӀоагӀйир. 150 атмосфер давлени доаргйолаш первенторашта, колоннина а опрессовка йир. Бурувтохача хана хӀара остана тӀалатта иш 9—10 тоннага кхочар, цхьан минутагӀа ротора 120-за го боаккхар. Секундах йоаш хиина промывочни ковчал 27 килограммега мара кхачацар. Скважинера маркхал хьаара ца ахийтара 60—80 атмосфер давлени хургйолд гӀулакх вӀаштӀехьдаьккхар. 2340 метр бурув кӀоаргделдалца трехшарошечни одношарошечни осташца бурув техачул тӀехьагӀа сихха чуба болабелар лоабата маркхал. Из кхачамбоацар дӀйдаккхара лоабата маркхалах етта йолайир танара чӀораш. Цу методагӀа скважинана бурув а тохаш 3095 метр ІокӀоаргъелар бригада. Цул тӀехьагӀа 215 миллиметр йолча обсадни технически колонна Іочукхийтар скважине.

Аьари ца хулийташ болх бара а чӀоагӀа боала цу бригада. Кастхьала дефектоскопаца скважине кӀоаргӀагӀйолча моттигашка бурильни инструментага хьож, цо вахьоккх брак йола турбаш малагӀаш я. Из дӀа а яьккхе цу сахьта кердаяр оттаю. Хан-ханнахьа мехкдаьттех графите етт бурувтохача пайда ийбеча лоабата маркхалех а. Цудухьа бурильни инструмент скважиннай ленашта дӀатӀа а леташ рецеш йола моттигаш кӀезига хул. Аьари ца хулийташ бурувтохара лоархӀам болаш да бурувдеттараша шоай болх дика болаш хилар а. Цудухьа бригадерча бурувдеттараша хӀара шера аьари ца хулийташ бурувтохара йола турбаш чакхйоах.

Бурувтохара болх дика хьабаьр лоархӀаш да керда технически технологи производстване юкъедаккхаьр. Цунца дувзаденна да бригада технико-экономически хьокхамаш толадалар а. Масала, цу скважине обсадни колоннаш Іочуйохийтача хана турбаш дӀатӀа-хьетӀа хьувзаеш чӀоагӀъеш а ца боакхаш уж вӀашагӀъярголаш сверла йир цар турбашта. Цу скважинана бурув тоха болабелча дена иштта вӀашагӀхийтта 3790 метр турбаш Іочухийтад цар скважина чу.

Тохаш дола бурув фараматоэфорош тӀоанашка кхочачул тӀехьагӀа бурувтохара технологи эргашкха хийцар бригада. Цу гӀулакхо а кӀенгагӀа хьожжа хийтар дӀахо бурувтохача.

Сиден кӀоеров бурувтохарах шоай декхараш кхоачашдаш бурувтохарга дӀабода мах нар лок ца бойи. Цу дакъе дукха балхаш ду коммунистически къахьегама сийлен цӀи лелачча бригада. ХӀанз шоаш бурувтохача 600 метр кӀоаргача скважине Іочу а яхийта цементаж с эзаш я из 426 миллиметрови кондуктора. Хоаш махиллара, тха управлене цу сайпара йолча скважиннаца кондуктор Іочу а ца йокхийташ бурувтехад. Цу опытах кондуктор Іочу ца йохийташ бурувдетта йолесвар бригада. Из бахьан лолаш цо кхойир 79 тони метала, 91 тони цемент, кхыйола материалаш. ХӀанзлехьа бригада пачхьалкхенна кхоадаьд 44 эзар сом. Графикал 23 дий-бийсе хьалха юлаш бурув тохаш я из бригада.

Ханнахьек дикен Іана из кийчъйарех, йокк, шелал эттала хано хьовзам хилаззар царна. Бригада болх ца беш сецца латташ моттиг ийсъеланбар. Іа лоладалехьа хьатӀаззар цар эшаргйола утяжелитель, химически реагенташ, кхыйола материалаш. Цудухьа цхьан боарамагӀа болх беш чакхдаьккхар Іа.

Шин-шегӀа хьахулаш дац уж къахьегама толамаш. Цул кертерадар да бригада шай болх кхетамца вӀаштӀехьбаккхар. Барттайна къахьегаш ба цига эрсий, гӀалгӀай, украинцаш, гуржий, кӀирий, нохчий, кхыча къаман болх нах.

Бурувтохара технологически режим йийсца а лелаеш хьакаре къахьегаш ба бурувдеттараш: Терентьев Алексей, Гомкортиев Іалаудди, бурувдеттарий гӀонча Воронцов Михаил, лаборанткаш Окраева Ирина, Мартынова Людмила, слесарь Шестаков Николай, электромонтер Наседкин Тимофей, кхы дуккхабараш а.

Бригада социалистически декхараш тӀалийца шера хьалхарча хьалхарча а еш хӀанз ба [illegible] метраш бурув тоха. Из да по СССР 50 шу дузача денна кийчде лерхӀа сов гӀат.

А. БАКАЛЮК.

ЦӀЕНХАШТТА КЪОВСАМ ЛОАТТАБЕ БАЗАРЪЕРАШЦА

Укх пятилетка плана Директиваш белгалдаьккхад Советски торговли массе а оагӀорахьара дегӀайоаладеш. Цунна [illegible] ца боккхача лоархӀаме да общественни дукхадарба [illegible] нах ха [illegible].

Советски торговле эттара а ярегӀа вона моастагӀа спекулянт я. Вай республике спекулянташ дукхадара къовсам дикка чӀоагӀбаь бале а, хӀана а иккса цхьацхьаболча наха совдегар лелабу моттигаш.

«Нефтехимзапчасть» завода формовщица, 1936 шера яьна Даудова Маликат Тамарас Москвера ий а сеш Грозне йоккаш хийнай тайп-тайпара хӀамаш. Дадаевас йоккар тика чура мах 20 сом дола маӀача хьа неклонови хӀамаш 28 сомах, хӀаьна 14 сомах йола маӀача вахьа саидалеш 27 сомах. Из бахьан долаш цунна уголовни бехк бир. 1933 шера ль Ширина Валентина Николаевна 1966 шера дена хьавна хьа болх а ца беш, спекуляци еш хиннай. Цо Астраханска областерча Ново-Васильево яхача юрта а ухаш бахача нахагара 15—30 кенти хӀараех луш дохкадаь чаьньий кийдаьд. Уж шийна лоалахой, пиргарчар адресагӀа Грозне хьайхийташ хиннад. Спекулянтка вобла чуболаш еррига а 68 посылке хийтай. Уж кхьаьорий Грозне доккаш хиннад цо 50 кепигагара сомата кхачалца мах болаш. Спекулянтка шагӀара дадар 66 килограмм бохьбаь чаьра. Халкъа суда чуида 4 шу ха техар Ширинайна.

КӀал ца бисе,-ца лувцийта гӀотташ тайп-тайпара кетарлонаш леляю спекулянташа. Товараш йийа Москве бале а ца Іеш, уж ух Ереване, Тбилисе, кхычахьа.

Масала, Наурски района «Калиновский» яхача совхозе болх беш яр 1934 шера яь Муртазова Зина. Из яхар Баку. Цигара ена тика чу 170 сом доаккха ши куртка цо екхар 220 сом хӀаранех дохкаш. Спекулянткана уголовни бехк бир.

Спекулянтера къовсам чӀоагӀйуш латтилга кхета а деш, цхьацхьабола базархой районашка ух шоай товараш дохка.

Урус-Мартана района рынкера лаьцар Октябрьски района госстраха агент, 1926 шера яь Карасева Зинаида Ивановна. Из хьалхагӀа а суд яь чуяьлла хиннарь, хетаргахьа, дукха кхийтта кийсача повкъа яьнаяц.

Вай укхаза хьахьекхар массехк факт мара яц, бакъда, уж моттигаш дукха а дукхагӀа я. ХӀанз а гучабаланза, базар дӀахо а лелаш болча наха кхетаде деза спекуляци делаярах советски законо цӀенхаштта бехктокхаме оаьла. Уж зуламе гӀулакхаш леладерашта боакхама конфискаци еш е ца еш шин шерагга кхаччалца чубахка ха тох. хӀаьта хӀамаш цхьа а еш боккхача боараме спекуляци лелаярах боахаш дӀа а боаккхаш шин шерагара ворхӀ шерага кхаччалца чубахка ха тох.

Цкъаза боккхача боараме баьр лелаь нах, шоай спекуляци хьулдар духьа административни хьесапе бехк бе мара ца боагӀача кагӀийча базарашка бола. Спекулянташта дола ца течу дӀакъайлад законо. Уголовни кодекса 154-ча статья тӀа яздаьд, кӀезигача хӀамашца спекуляци лелаечоа, хьалхагӀа спекуляци лелаеш ве хиинаде, цхьан шерага кхаччалца чувалла ха теза, аьнна.

Спекуляци лелаярах законагӀа бехк бе йиш я 18 шу даьнча дена. Кхелетараштта ха деза из.

Вай республике йоаш я пачхьалкхени кооперативни торговле бахкаш тӀарча наха базара ийдега а дохкилга а шоашта довашехьа, царга товараш дохкаш ийдеш спекулянташта новкъостал цаь моттигаш. Цу тайпарча зуламе гучабаьнначашта доад кийа тӀехьа гӀалатбелар а ца лоархӀаш, спекуляци ечашцара доатъашхой е спекулянташ лоархӀаш суд ергъя. Лоацца аьнча, цу тайпарча наха беш бола уголовни бехк чӀоагӀагӀа беагӀа.

Цхьаболча спекулянташ худ юхадоккхар дукхьа товар хьа а ийце, цхьан юкъа спекуляци соцеш, йохкар-эцар доацача хана шоайчох спекуляци лоархӀаргьяц моттиаш. Из бакъдац, укхаза гӀалат ба базархой, цар ха сецпа цу хоаш ла.

Законо бехк бу промысла хьасапе спекуляци лелаяра а, вагахь санна кхы деш хӀама е доладаш даин из еш цунах бахаш хилар хайна вачьча. Шоана гучча тайпара моллагӀа тайпа «цо» дагӀе а спекулянт бехка кӀалхарвалийтац законо. Иштта худ базархой зуламера гӀулакх сиха гучадаьккхача, бакъда, из общественносто хьивзар даьха доаначхьача мара баши вӀаштӀехьдалац.

Спекулянташта духьаларча къовсаме ихьана дакъа хаца деза милице, следственни органаша, халкъа дружинникаша, берригача граждаиаша. Керттера уйла тӀаерзае еза спекуляци е тарлу моттигаш дӀакъовлара, торговле системе хадаш хьакъоастара.

Боккъалдар эьча торговли организацей цхьацхьабола кулгалхошта бе-бахца а да кетаеш радаеш къоастаяр бахьан долаш торговле чубовл кулга цӀена боаь, спекуляци делаш нах.

Наьсарея района райбыткомбинате материально-бехктокхамечча болча тӀа лаьнийцанар Нурдин яха ваг. Из хьалхагӀа кхоза суда яь хиинаьь, пачхьалкхен музыкни тӀакхувдарах. Райбыткомбинате балха эттача цо паччахьалкхенна доь ве — 970 сом. Уж тайпа нужнаш — спекулянташта боккха зыттув ба.

Укх пятилеткагӀа дукхагӀа оренцерамгда наха эша товараш. Иий декхар да уж хьаеча, торговле гӀолла уж дохкеча спекулянташ, къоала моттиг хургйоаца яьа оттаде.

А. ВАШИЛОВ,
республикайн юстице Министерства консультант.

«ЗАМАН ТЕШ»

1969 шера Нохч-ГІалгІай книжни издательства кепатеха араяьлла Костоев Іалихана «ВорхІ сайре» яха белаше дуьцарий сборник. «Хьамсара берашІ — яздора из лІаьоладеш йоаззахочо. — Шоана совгІата ду аз сай хьалхара книжка. Сайна могаш, из хулла ер сакъердамегІа хилийта гІийртар со. Са мел кийнай оашош къоастадертда оаш. Бакъда, са дуьцарий турпала оцалах дийла ца Іеш, цу тІаГІоллара шоай ваьарах-лелараx, шоай оамалех оаш уйла яр лоара сона».

«ВорхІ сайре», йоазонхочо ше яздеча бесса, гІалгІай дешархочоа дешил «хьалхара» дег чура совгІат дар. Хоаа хеташ, безаьхажаш, безаме тІаьйцар из бераша а, боккхийчара а.

«ВорхІ сайре» автор берашта яздеча йоазонашца вевзаш, уж лаьар чІоагІа доархІаме дале а, вай литературана юкъе, критик санна вевав. Костоев Іалихан гІалгІай хьалхара профессиональни критик ва. Из хьахьокх дукха ха йоаццаш дайначa цуй «Заман теш» яхача статьяйи рецензейи книжко.

ГІалгІай поэтех, гІалгІай йоазонхоех, гІалгІай поэзех, гІалгІай прозах яздаь да вайнаьха художественни исторе чухь эггара хьалхара литературно - критически сборник.

Костоев Іалихена яьаь гІалгІай литература тохкаш йола статьяши рецензеши арайннай «Лоаман Іуйре» альманаха тІа, «Сердало», «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий оагІонаш тІа.

«Поэта книжка бе доллаш фуд сейо лерхІар?» хетт «Заман теш» яхача Чахкиев Капитона кхолламех лаьаь йолча статья тІа критико, тІаккха жоп ду.

«Сона хетачох, эггара хьалха шийн сийа салоІам баккхар, вахара гІулакхаш Іомадар, Іалама къайлемаш гучаяхар, кхыча наьха оамалаш йовзарца шийн оамалаш тодар да. «Из «лерхІар» кховчаш деш да критика шийн книжка а.

«Заман теш» яхача книжка тІерча статьяшеи рецензешеи вийна йовзийт Боков Аьхмада, Озиев Хьамзата, Чахкиев Капитона, Базоркин Идриса, Озиев Салмана, Плиев Махьмад-СаІида, Албаков Джабраьиля, Дахкильгов ИбрахІима, иштта кхыъар а йоазоний «къайленаш», цар литературе лоаца моттиг.

Шьрача меттаца яьаь я статьяш, оачаов кхетае хала хургйоцаш. «...Шийна езаш йола йоІ йоллеча дийнахь оІамигача сага дог гІоздьалаш санна, дог гІоз доах цар; кІоарга хьалхьал долча къоапочух къамаьло санна, пайдане хьехам лу цар; шийн духьашхара бер мархІа а деша, сорраха салаІа арахьца къона нана санна, беркате да уж...» йоах критико Чахкиева Капитона иллех тохкаш. Бакъда «Аллаха хозача стихаша хьахелла иллеш аларах далаш поэта деххар... Шийн Даьхе, шийн халкъ бахьан дуьне чухь вахар а, къувсар а, адамий ираз-бала кхайкадар а, цада юкъе дикагІдар-хозагІдар доаржадар а, шийн вежарий, шийн йижарий хьашташ бахьан вадар а — цу деррига шех латт поэта деккхараш, хІьата уж массе а, цаІ хьакъоастайаь, вож, юхататта йиш йоацаш, дІатІай дувзаденна, вІашийн кхетадешна да» («Дог-міена мугІараш», Плиев Махьмад-СаІида стихотворенеех йола статья). Нийса уйла я из.

Оасархочунга хьежаш улла хьажкІий яха да критика йоаца литература. Цух дика вІаштІехьдоал шийн сийл хьахьтал, шийн кхолламах бола кхетам, шийн вахарга гІуллаах-уйла, шийн вахарцара, Іалашцара, Даьхешара дог-белам вайга хьахайта.

Боков Аьхмада «Беке къонгаш» яхача романах ше яьаьча статья тІа йоах критико: «...Шин дахъе декъаденнад дуне: цаІаш, кІезигагІбараш, къахьегама наьха кхаьь дуаш ба; хІаьта вожаш, дукхагІбараш, къело кІалбита, хара Іаьдало теІабеш, гІайгІа-бала овшаш ба...» Укхаза «Заман теш» критика дог да, нах бахьан лазаш дола, критика са да, критика гора да.

ЧІоагІа дика дар критика кхыча йоазонхой (Яндиев Джамалдиа, Ведзижев Аьхмада, Хамхоев Аьхмада, Чахкиев СаІида, Муталиев Хьаж-Бийкара, Мякиев Аохьаба, Арчаков Лухана, Плиев Амирa, иштта кхычара а) йоазонех ше яьаь а кепайийтта я йола статьяши рецензеши сборника юкъе йоалаь яларе. ТІаккха массе а оагІорахьара гургІар ха вайна вай литература...

«Заман теш» дийшачара, хьалхагІа дийша дале а деші а, юха дешa белам оттаргба, аьйна, хет сона. Боков Аьхмада «Беке къонгаш», Озиев Хьамзата стихаши дуьцарашши, Чахкиев Капитона «Пхи-Наьсаре», Базоркин Идриса «Тамара» яха пьеса, Озиев Салмана, Плиев Махьмад-СаІида, Албаков Джабраила стихай сборникаш. Кхыча тайпара гонаш уж кешачох «Заман теш» дийшачул тІехьагІа.

ХАШАГУЛЬГОВ ІАЬЛА.

ДЕШАРХОШТА — ИНТЕРНАЦИОНАЛЬНИ КХЕТАМ

Октябро лоаллa лаьттача хьалхьахьта дийнача иразах.

Вай Даьй-мехка столица — Москвана хетаеш дукха произведенеш язьяй поэташа. Берий дешара кхетамга хьежжа «Москва» яха Озиев Хьамзата стихотворени литература урокаx йийцар Яндарерча юкъерча школа хьехархочо Х. А. Галаева. Дагайоххитар А. С. Пушкина стихотворени. «Москва! Ма дукха да-хь эрсий дегашка ду дешаца...» ТІаккха йийцар Озиев Хьамзата «Москва» яха стихотворени. Кремлевски вена юхе ЦІена майда тІа латташ поэта холу деІгалу мекха дог. Мавзолейга хьеж автор. Бакъда, цуш кер чу ягІац Ленин ваьарах йола уйла, из дани ваьаргхиларах йола, ленински идеяш ахаргхиларах йола уйла мара. Тайп-тайпарача къамех дола халкъаш шийна гонахь вІашийн кхотадаь центр я Москва, йоах поэта.

ВорхІагІча классе Іомадеш да нохчий литература хьажхеллачa Бадуев СаІида «Доно Іам» яха дуьцар. Кхелета нохчий кІаьнк БатарбИ юртара хьа а вена мехкаьлта промыслашка балла вода. Хьолха цІаккха городе ца хиннача, юхьанца болхлошта юкъе нийсьеннача цуьна гулладоал, болхлошка маслолча тІулаккхий бала кхоачаьга, цар дІацехарех цаь вовл из. Ше кхеволлчох, шийна дагадоалларех дата вуьл Ватарбе болхлочуьнa Дмитреца. Дмитре, ше вокххагІа вола поккъост хилара тарра, къахьегамхой уйлаеx цар шоашта хьалхаьша уттадеча деккарех дІакхетару шийн вІашагІвола доттагІ, хІаьта деккар — коммунизм хьалтыр.

Наьсаре района СурхотІерча юкъерча школерча хьехархочо М. А. Аушева дешархошта йийцар гІалгІай литература кхеллача Ведзиж Темботa «Лене боллой бобар» яха стихотворени.

Цу тІа Бекова дуьц Ленски прискашка забастовка яь болдхой пачхахьа жандармаша оакхарсица санна къиза боабарах. Нах боалабьрацара гоамал, къахьегама сагах дог лазари — уж я поэта шийн творчествашеи хьакархочо шийн хьехамеи дешархой дегашка гІоттаю уйлаш.

Шалья района Белгатоерча юкъерча школе дукхача шерашка нохчий литература хьехаш хьавоагІа А. М. Мальхиев. Даьй-мохко къамаша дезаш шийн дешархой хьалкхебори дукха къахьег из. «ДоттагІал доазар» яха С-Б Арсанова роман иттлагІча классерча дешархошта дувцаш советски пачхахьалкхе кьакхоллаш эрсий, нохчий къамаша вІаша леладь вежарашха долча гІулакхех къаьрган дешархой тешабеш дийцар хьехархочо.

Вай мехка халкъий доттагІалах, шоай кортмухьале, ирал, Даьхе бахьан долаш фашисташта духьал пар цхьана лоаттабьча ковсамах дуьцаш да Б. Зязикова дувцараш. Из деррига а дешархой дег чу дужуредоача тайпара хьальмах шийн урокашка Наьсарен района ТІой-Юртерча юкъерча школа хьехархочо Я. С. Осмиева. Фашистски гІаьрахоеца бов кийча болаш лийтача а сержантах Лялькох, капитанах Соколовах, казакх Ашимбековах, гІалгІачох Муслимов Османах иштта дувц хьехархочо: —

— Чакхальчнад дов тІемахошта шоашта юкъе бІаргатац шоай доттагІа — казах. Теша уж шоай поккъост дийна а волаш немций карагІоргхиларах. ХІаьта мел чІоагІа гІалболх уж дийна я волаш из шоашта духьалвеча!

Дешархой, дувцара турпалешца цхьана гІадболх, сийрдадоал цар бІаргаш. Из да хьехархочо шийна хьалхашка лаьтта деккар кхоачашде могалга.

Ножай-Юрта юкъерча школа хьехархочо Н. Б. Бушуева ялхлагІча класса дешархошта М. Сулаев балхалах лаьна урок кхедарца дукха пайдерхаш гулйир. Поэто шийн балхаца тІа дуьц англиски писатель-фантаст Г. Уэлс 1920 шера Россе варах, Ленина цуьнца хиннача къамаьлах. Мехка электрификаци яра Ленина план хіаьачуьа тІехьагІа писателa ььйнад Ленинах, мечтатель ва из аьнна. Бакъда цул тІехьагІа хийтта шу даьача цІаьха Россе венача Уэлса дагадехад шийга Ленина хьалхагІа венача хана аьнар: «ХІанз дена итт шу дальча ихавола, тІаккха хьожарга хьо тха мехкага» Уэлс дешаьлнав цу лоаццача юкъагІа мехка хиннa хувцамаш бІаргахайча. «ХьегІа кхавчой Ленинца хиннача къамаьле се харц хилараx йукІарал де дела ха» — аьннад цу хана Уэлса.

Цу деррига дийшачул тІехьагІа хьехархочо дІакхетаду берашта вай мехка хьа мел кхеллар вежарашха долча къамаша барттайна къахьегарах хьахиннар долга. Цар дегашка йоссаю советски наьха йола хета-оидал.

Цу бераггача хьехархоша дешархошта интернациональни кхетам баларa беча балха цхьаьца йола моттигаш мара яц вай йийцараш. Цаьл а дика деза уж санна бола хьехархой вай республике дукха бале а, дош кхоачашдаьрт лархІа йиш яц хиларах. ДІахо йодачо хана, хьадха лаьтта оажт дІайовзийташ, кердадар лохаш ихы а тоибе беза из бошхача лоархІаме бола болх.

Л. ЗЯЗИКОВА,
С. ХАМИРЗОЕВ,
дешархой гаьнаш хьехьорча института методисташ.

Юртара библиотекарь

Серноводскерча юртарча библиотеке берий библиотека отдел хІиттайла ихи шу совгІа ха я. Бакъда цу лоаццача хана берий библиотеки шерра дІаяйоай, еленний дешархойти. ХІанз Серноводске бахача кочха берех — къонача дешархоех ворх! бІаь сагъ ва библиотекери книжкаш ийдош, цуй балха дакъа лоацаш. Але деза, дешараш дукхагІа ме хул библиотеки книжкай фонд а дІасийоалийта. Иштта библиотека хьаьллача хана цу чу лар цаІ ах эзар гергга книжка, хІаьта хІанз кхаь эзарнел тІех да берий книжкаш.

Хадданаш чуух бераш библиотеке. Уж боагІа шоаш дийша книжкаш хувца, керда дараш дахьа. ХІаьта лІаране сакъердамга, хьаштаинка хьежжа книжка харжа безаме новкъостал ду библиотека хьаййаллача дена цу чу болх беш йолча Хасуева Іайшета.

Дукха деза Іайшета бераш. Цудухьа цхьаккха а водаш, библиотекера шийна эшар кхоачаш ца хулаш. Балха опыт йоккха хиларах а чІоагІа новкъостал хул. Дешарий хангa тьежжа хорж цо царна книжка, журнал, газет, кхычола литература.

— МалагІа книжкаш дукхагІа дее хьона, — хоатт Іайшета хІаранеге.

— Сона фьалгаш дукха деза.

— Сона тІемех дола книжкаш дукхагІа деза, — жоп лу дешархоша. Хьашташ тайп-тайпара хул цар. Бакъда Іайшета вІаштІехьдоал уж деррига а кхоачаш. Дега тоам, лоІам хила доах берашa библиотекера.

Дукха болх бу берий библиотеки дешара конференцеш чакхйоахаш, гойтара агитаци кийчъеш, кердайоахаш, керда книжкаш Іалашдеш. Масала СССР хьаь 50 шу дизаре хетаь «Доккхачунга а, дІамигачунга а хиллача Ленина тара хила» яха хоза стенд кийчъяй Іайшета, дешархоех болча активисташа новкъостал а деш. Цо дуви дІамита волча хана дена Ленина вахарах, цо баьча балхах. Иштта кийчъяй краеведчески литература выставка, атеисташта долча новкъостала «Дыдохьаж» яха уголок музыках, литературах, техниках йола «Хозачу дуьен тІа» яха массазара уголок. Лоаца хьача цхьаккхя а событи дІаяхийтац бераша, Іайшет керте а йолаш, белгал ца ем.

Геттара сакъердаме, дика кийчо йай чакхйоах дешара конференцеш. Серноводскерча юкъерча шинна а школа дешархой хул конференцеш кийчъеча, чакхйоадача дакъа лоацаш. ХІаьта уж чакхйоахача иштта хьинаре дакъа лоаш школай дешара дакъа заведующеца, эрсий меттех литературан хьехархоша. Иштта укх тІаьхьарча хана чакхъялай ядархочоь А. Гайдара, «Берий йоккха доттагІа» яха Н. К. Крупская лаьча дешка хетаь конференцеш, хІаьта Серноводскерча болх беш болча кагирхой школа дешархошта хетаь «Ленина сердабаьнха кІагъ» яха конференцеш.

Шийн болх барал совгІа доккха дакъа лоац Іайшета общественни вахаре а. Из я дикагІчарех йола агитатор. Цудухьа из хаст-наста. бахкаш мухь йолча хана, бІаргаго йоа я юртарчо къахьегамхоешта юкъе. Цар кхетадергдолча, бевен тІагІоргйолча тайпара дуьц библиотекара вай парте чургчеп арахьарен политиках, наьха культурни бегаш хьалаш тоадара лехох.

ХІана тІехьара балхаш дош я берий библиотека заведующеи цуна новкъостал даш дола бераши библиотека СССР хьаь 50 шу дизара кийчъяра.

Я. КАГИРОВ,
Сунженско района Серноводски № 1 йолча школа завуч.

АГИТПОЕЗДА ГАСТРОЛЕШ

Укх деношка Грознера республика районашка яхай агитпоезд. Цунца ба, Гайдара, Чехова цІерагІча библиотекай болхлой, «Знание» обществa лектораш, краеведчески музея болхлой, республикански больница лор, культурно-просветительни музыкальни училищай студентий концертни бригадаш Агитпоезда балха юкъе дакъа лоацаш бараша шоай болх хетабу СССР хьаь 50 шу дизара.

Агитбригадаш хургья вай республика ялх районе. Цо выступленеш ергья колхозий, совхозий кхашнарча стансашка, хьийбаш леладерашта концерташ уттадергда, беседаш ергья. ХІара районе нишше ди доаккхаргдо агитпоездо, хІаьта хІара районе яхнеяя кІезигагІа йоаццаш тайп-тайпара выступленеш а ергья. ХІанзе агитпоезда коллектив хиннай Ачхой-Мартане, Наьсарен районашка. ДІахорa цуй маршрут хургья МалгІабика, Науре, кхыча районашка гІолла.

М. МАГОМЕДОВ.

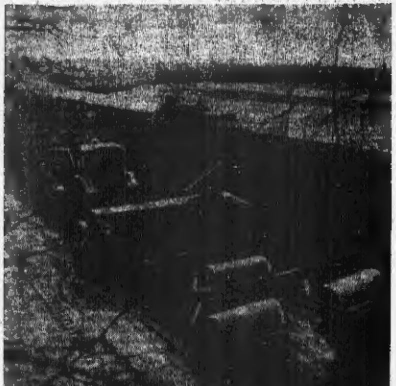

Литовски ССР-е бІаьстан юкъера культураш дІаъе йолаьй. Кхашка араяьннай азар трактор, фу дІаьдуш хургья, 14 эзар гергга серака. Дика тоддаьча лаьтта тІехдика дар мара фу дІадец кхаш леладераша. СССР хьаь 50 шу дизара наькъаболхаш республикерча лаьтта леладераша дош деннад укх шера хІара гектара тІара юкъера лаьрхІача 27 центнер ялат а деррига чудехьаш доа ялат 2,8 миллион тоннага кхоачаш дукхагІа хилийта а. ДикагІйолча агротехнически хашашка 566 эзар гектара тІа дІаюргья бІаьстан юкъе юе культураш.

СУРТА ТІА: эггара хьалхарчарна ялаташ дІаде болабеннаб Паневежски района «Ульонай» яхача совхоза механизатораш.

А. ДИЛИСА сурт.
ТАСС фотохроника.

Ленинград. «Электрокерамика» яхача Іилман - производственни объединене коллектива, СССР хьаь 50 шу дизара баха боагІача тайпара наькъабахар духьа лелаеча социалистически эхьа юкъе а яха, хоаш 20 ди хьалхагІа дІаяхьийтай мехкарча 15 союзни республика 47 лоархІамегІарча энергетически гІирсашта лаьрхІа укх шера хьалхарча квартала постаеш.

Сурта тІа: РДТ-10 разрядникаш дика вІашагІйоххий хьожаш из объединене къанара слесарь-сборщик, коммунистически къахьегама ударник. Г. П. Савенков.

И. Николаев сурт.

ТАСС фотохроника.

ДУНЕ ЦХЬАН КІИРАГІА

ДИКА ЛОАЛАХОЙ ХИЛАРЕИ ЦХЬАНА ГІУЛАКХАШ ЛЕЛАДАРЕИ ХЬАШТАШТА

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателa Н. В. Подгорне Турце яь визити из визит ярах тІайийна документаши — декларацеи цхьана яь советско-турецки коммюникеи — машара, дика лоалахой хилара, цхьана гІулакхаш леладара советски политика хадданзен кхуп ца лушия хилара дола цхьаьнха а тешал да. Шин мехка юкъе доттагІал хиларeн уж дика лоалахой хиларен традицеш яккхир ах бІаь шу хьалха юкъарчал доааш советски пачхахьалкхе хьаьча В. И. Ленинея керда Турци хьаьча Кемаль Ататюркен дакъа а лоацаш. Ататюрка масаза чІоагІа лоархІаш хинкад Турце сийлахь — воккхача лоалахочуццара доттагІала бувзамаш. «Вай Россеца доттагІий да — аьхад Ататюрка. ХІана кьача Россе массарел хьалхагІа бакъьяь тІайийпар вай къаман бокьонаш, уж ларкІа а лаьрхІар. Массаолча хьалашка тахан санна, хийна а, кхьнетел массаза а тешаш хила мара езац Россе Турцецарча доттагІалах». Уж традицеш хьаьхьаккхай 17-ча апреле г. Анкаре араяьлкхача «СССР-и Турецки республиканен юкъерча дикача лоалахошта юкъарча гІулакхий принципех йолча деклараце тІа». Цу тІа яхайкаь принципаш оалаш хиндa тІаьйпар Советски Союзацара, дикача лоалахой гІулакхаш чІоагІдари дегІадоаладари турки халкъа хьашташ ма яхар лерхІача мехкарча дукхача наха.

Н. В. Подгорный Анкаре, Измире, Стамбуле хиначa деношка туркий кепайоазоно белгалйоаккхар шин мехка юкъера экономически торговни отношенеш укх тІехьарча хана толашца дегІаьлаш хилар. Советски Союзо дакъа лоацаш а новкъостал деш а Турце хьаьлеш латт мехка индустриализаци ярa гІулакха юкъе лоархІаме дакъа лоацаш хургйола дукха предприятеш. Царна юкъе я Турце эггара йоккхагІйола промышленни предприятеш а хиина дІаоттаргйола Искендеронера металлургически завод, Гаргарча Мялхбоале эггара йоккхагІйола алюминеви предприяти хургйола Сейдишехирера алюминеви комбинат. Укх тІеххьарча шерашка массехкказа лакхъеннай цхьана а мехка пайдане йола советско-турецки торговли. Советски Союзагара Турцега кхоач цьамаш цийн промышленность хьаара хиллаза эргйоаца машенаши оборудовании. Шийн эргІина вай мехкага Турцера кхоач вай халкъа боахама эша товараш: боамби, доахан, цитрусаш, хІаьта иштта бокситаши кхыйола промышленни бедали.

ПАКИСТАН НИКЪ ЛОХАШ Я

Укх кІирагІа Пакистана столице Исламабаде хилар мехка лакхехьара законодательни орган йолча къамая ассамблея сесси. Цо чІоагІйир Пакистана хиина йола конструкци. Цхьан хана президента дІакхайкадир 21 апреле дена тІема хьал дІадаьккха хилар. Уж гІулакхаш тІалерзадаь да инарал Яхья Хана даьча доадах тІаьттача кризиса моаж кІалхьорбаккхара, Пакистане чура хьал чІоагІдара.

ЧІоагІденна дІаьттача хиина долча конституцега хьежжа мехка йолаш юе доал дара президентски форма. Лакхехьара законодателни Іаьдал парламента кара да, хІаьта исполнительни — ше вІашагІтохача правительствана керте латтача президента.

Пакистан хІана чоалханерна, ше дегІаахара кхыча этапага йоалача хьал тІа я, мехка чухь а арахьарча политика доаккъе а Яхья Хана тІема режимо йита хала тІехьале дІаяккха е гІертаж. Мехка кІоарга социально-экономически хувцамаш дара, общественни хьалe демократизаци яра, индийско - пакистански субконтиненте эттача хьала кхетамца лоархІам бара лараш тІа арахьарча политика реалистически никъ дІебахьара тІа-тІа дукхагІа тІехьабуал Пакистанера нах. Общественностои дика ниа болаш йолча парламентски оппозицен низ тІабахьарах З. А. Бхуттой правительствас цхьаьола хІамаш даь цу дестаме. Лаьтта реформа яр, езаь йоаккхача промышленноста 31 предприятеш пачхахьалкхен тІахьожам оттабар, 43 страховой компанеш национализаци яр хьакхайкадаьй.

ФЕЦАРЧА ТІЕМА ЭСКАЛАЦИ ЯР.

ДІьалагІа хІара да Къулбехьен Вьетнаме чІоагІа тІемаш латта. Март чаккхбалучча хана нохи мухьбокхкара халкъа герзашца кийчалла низаша гІеталла дІа доладелча тІемаша цхьана [illegible] Къулбехьен Вьетнама ерриге районаш. ТІемо инициатива толаьмаш дасІа а болаьш, патриоташа тІа - тІа дукхагІа хІама ерг марионеточни эскара, готбу Сайгона бер го.

Хала хьал [illegible] марионеточни кІалхаьрдаккха гІертаж америкаски командованеща тІа - тІа дукхагІа юкъеболаш шей ВВС керда соединенеш, нарха «В-52» яха тІехйоккха стратегически бомбардировщикаш а болаш. Дийнахь ерригаш а лаьрхІа 500 самолет тІайохийт дІаяз америкаски авиаци Къулбехьен Вьетнама. [illegible] Вьетнама [illegible] америкаски [illegible] ВМФ-а [illegible] 7-ча америкаски флота кемаша, хІаьта мартча [illegible] хана дІайоцаш бахьанахь из Къулбехьен Вьетнама [illegible] деш [illegible] дукха бомбаш йоаз доаьл деххьирa [illegible]. Цхьабакъда, [illegible] Вьетнама иштта [illegible] фецарча тІема эскалаца цу хана деш [illegible] низ кхачаи патриотии наступлени [illegible].

А. СТУПАК,
В. ВАВИЛОВ,
В. ХАРЬКОВ.
(ТАСС).

ФУТБОЛ

ХЬАЛХАРА КОТАЛО

Ах шу гаргга ха яр грозненски футбол езараш «Терека» футболисташца вІашагІ ца кхета. Самарлийнахь укх сезонагІа эггара хьалха лайзар вай футболисташ. Орджоникидзе цІерагІча стадионе цар тІалийцар г. Рязанерча «Спартак» команда.

Газето хьалхагІа хоам баь ма хиллара, керда спортивни сезон дІайоладелехь хьалхарча юкъе сборашка хиннар «Терек» команда. Цул тІехьагІа массешаза контрольни матчагІа лайвар футболисташ. Цу матчашка дакъе лоацаш хиннача футболисташта юкъера цхьанцабараш Грознерча футбол езарашта цо боахк спортсменаш бар. Цудухьа царна болча сакъердама массех дош эргга вай кердачарех.

Уж ба: «Терек» команде юхаь ма ииладающи Е. Толстов, полузащитникаш В. Рязанов, К. Анчурин, А. Мантаев, защитник В. Холодов.

Защитникашта юкъе цаІ мара вац керда футболист. Из ва В. Холодов. Вратарашта а грозненцашта боахараш ба — Ю. Гарлтишвили, В. Засилин.

Иштта да вай футболистий командера хувцамаш.

Зрителий тоаро хилар кердабарой ловзарга мах бе, кхийра терех цхьанцабараш безабела.

Укх деношка «А» классa шоллагІча группе СССР хьалхара моттиг яккхара ловзаш «Терека» счет 3:1 йолаш котало яьккхар. Хьалхарча тайме хьаьнашта вай наІарашка бургаш чутехар. ШоллагІча тайме дикагІа ловзо болабеннача вай футболисташа кхо бургаш чутехар хьаьшний наІарашка.

АрегІанарча матчагІа а вай футболисташ вІагІа тІаэнаргба г. Тамбовера «Ревтруда» спортсменаш.

М. РАШИДОВ.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

26 апрель

9.30 — Передачий программа. 9.35 — Гердалаьрш. 9.40 — Дешархошта. «Берашн мугІарегІа боаха». 10.20 — Пятилетка шоллагІа шу. Свердловскера передача. 10.50 — «ХьайлагІара малиа» яха художественни фильм. 12.00 — Шахматни школа. Болалуча шахматистий класс. Шахматни ловзарий стратеги а тактика а. 13.10—Кердадараш. 16.05 — Передачий программа. 16.10 — Іилмани техникан дуне тІа. ГІишлош хьалъечара керда метод. Дешара передача. 16.35 — ЗІамигІа болча дешархошта. Іалам лорадар. Дешара передача. 17.00 — Минскера тракторни заводера ворхІ ди. 2-гІа передача. 17.15 — Телевизионни кердадараш (гІалгІай, эрсий меттала). 17.30 — Музыкальни пауза. 17.35 — «Юртара вахар» (гІалгІай меттала). 18.05 — Киножурнал. 18.15 — Кагирхошта йола передача (нохчий меттала). 18.55 — Миллионий ленински университет. Буржуазии идеологе критика ленински принципаш. 19.25 — «Спортлото». — Миллионий ловзар я. 19.35—Дуьнен халкъашта юкъера обзрение. 19.45 — «Интеграл» яха художественни фильм. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Книжкай терке тІа. Вовш. «Беке къонгаш». 21.55 — Фильм - концерт. 22.15 — Спортивни гимнастикаш йола дуьнен хьалхарте [illegible]. Ритера [illegible]. Постановочни кердадараш, передачий программа.

29 апрель

16.10 — Передачий программа. 16.15 — Лермонтов. «Вай хамара турпал». Передача дІаяьхьа йоазонхочо Андрониковс. 17.15 — Минскера тракторни заводе ворхІ дийнахь, 3-гІа передача. 17.30 — Документальни фильм. 17.45 — Телевизионни кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 18.05 — Хоамаш, реклама. 18.10 — «Къахьегамна сий долаш ва саг». Жа леладераш Умхаевгера. 18.30 — Киножурнал. 18.30 — Пятилеткина гІишлош хьалъеш. Хьийбаш лелады комплексаш хьалъяр (нохчий меттала). 18.40 — Цхьан дезала юкъе. Советски Союз вІашагІтеллa 50 шу дизарга. 19.00 — Шоана, бераш. 19.40 — «Цу деношка» яха художественни фильм. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Нохч-ГІалгІай пачхьалкхан филармоне эстрадни группа концерт (нохчий меттала). 22.30 — Спортивни гимнастикаш йола дуьнен хьалхарте юкъера ... Ритера трансляци. Постановочни кердадараш, передачий программа.

РАДИО

28 апрель

6.30 — «Юртара Іуйре». 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 8.25 — Иллеш, апараш, халхара апараш, (гІалгІай меттала). 8.45 — «Революци лехьаш» яха Дмитриевe книжкa тІера дакъа (гІалгІай меттала). 16.00 — Советски Союз вІашагІтелла 50 шу дизарга. «Советски халкъ керда исторически вІашагІккхийта цо ба» яха беседа (гІалгІай меттала). 16.15 — Индустре боаха гІа (нохчий меттала). 16.30 — Хьона дегайоагІий новкъоест (эрсий меттала). 16.45 — «Вай индустриальни кока» (эрсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала). 18.40 — «Шоана, кхиначо» яха радиожурнал (гІалгІай меттала).

29 апрель

6.30 — «Юртара вахар» (нохчий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.30 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.25 — ХьамІан иллераш, шоана дола концерт (нохчий меттала). 8.45 — «Къама дешаеш йола марксистско-ленински программа Советски Союзе из кхочушдерра» яха беседа (эрсий меттала). 16.00 — Юрта болхлой къахьегамхошта дола концерт (эрсий меттала). 16.30 — «Хьалхарча мугІарш» яха передача (эрсий меттала). 16.45 — Нохч-ГІалгІайчен индустри (гІалгІай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала). 19.30 — «Кагирхой вахар» (нохчий меттала). 20.00 — «Вай [illegible]» [illegible] Урус-Мартана района художественни самодеятельносте доккхаье йола передача (нохчий меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллен Грознен хуьшалуш моркхаш а йолаш, наг-наггахьа догІа а дахкаш, малхбузельара гІаьккхача бІаргаш мух а хьеккІаш ха хила а. Фецара температура республике гІолла 10—15, Грозне 12—14 градус йІовхал йолаш хила а тарлу. Кхоанен лоранeн моркхаш а йолаш, кхьащайча хила а мегаш, дІаьнаг-дукха, кхьащаьйоло моттигашка новагІа догІа а даьккаш ха хила а. Фецара температура бийсанна 6—11, денношка 12—17 градус йІовхаш йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-51, 364051, Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-09; редактора гІо — 3-38-11; Жоапаксанне секретара — 3-34-09; партийни вахара культурал отделий — 3-61-40; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-30; кехаьтий отделаи бухгалтереи — 2-09-71.

«Грозненский рабочий» издательстви типографи. Революци проспект 7/34.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 11, (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-09; зам. редактора—3-38-11; ответственного секретаря — 3-34-30; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-40; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-30; отдела писем и бухгалтерии — 2-09-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/34.

СФ0000.

Заказ № 3108.